

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך

לבתי ספר דתיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – תורה:	דברים (פתיחה וסיכום)	– (25×1)	–	25 נקודות
פרק שני – תורה:	דברים (מצוות)	– (25×1)	–	25 נקודות
פרק שלישי – נביאים:	מלכים ב, ירמיה, יחזקאל	– (15×2)	–	30 נקודות
פרק רביעי – כתובים:	חגי, עזרא ונחמיה	– (20×1)	–	20 נקודות
				<u>100 נקודות</u>
				סך הכול –

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

שימו לב: העתקה של דברי פרשן בלי הסבר לא תיחשב לתשובה.

פרק ראשון – תורה: דברים (פתיחה וסיכום) (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–2 (25 נקודות).

1. יחידת פתיחה – פרק ו', פסוקים ד'–ט' – קריאת שמע

- א. (1) לדעת רמב"ן, פסוק ד' הוא "שורש באמונה" (עיקרון אמוני מרכזי).
 הסבירו מהו ה"שורש באמונה" הבא לידי ביטוי בפסוק זה, ומדוע חשוב להזכיר אותו לקראת הכניסה לארץ.
 (2) על פי פירוש שלמדתם, לאילו שני זמנים מתייחסת הקריאה "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד"?
 רש"י מביא לפירושו ראיות מצפניה (פרק ג', פסוק ט') ומזכריה (פרק י"ד, פסוק ט').
 הסבירו אחת מן הראיות שרש"י מביא לפירושו.
 (10 נקודות)

- ב. (1) "וְאַהֲבַת אֱת ה' אֱלֹהֶיךָ" (פסוק ה').
 על פי מה שלמדתם, הסבירו מהי עבודת ה' מאהבה, ומהי עבודת ה' מיראה.
 (2) רש"י (לפסוק ה'): "ואהבת" - עשה דבריו מאהבה. אינו דומה לעושה מאהבה לעושה מיראה. העושה אצל רבו מיראה כשהוא מטריח עליו מניחו והולך לו".
 רמב"ן (לפסוק ה'): "בכל לבבך" [...] שהחסיד צריך להיות אוהב וירא, כמו שאמרו (ירושלמי, ברכות ט, ה):
 עשה מאהבה ועשה מיראה, עשה מאהבה - שאין אוהב שונא, ועשה מיראה - שאם באת לבעוט אל תבעוט".
 על פי כל אחד מן הפרשנים, מהי הדרך המובחרת לעבודת ה', ומהו הנימוק שמביא כל אחד מהם לביסוס היתרון שבדרך זו?
 (10 נקודות)

- ג. עיינו בפסוק ד' ובפירוש רבינו בחיי שלפניכם.
 רבנו בחיי (לפסוק ד'): "ומה שאמר 'אלקיננו' ולא אמר 'אלקיך', כמו שאמר בו בכל מקום במשנה תורה: 'כי ה' אלקיך אש אכלה הוא' (דברים ד', כ"ד), וכן בכל הפרשיות שידבר עם ישראל יזכיר ה' אלוקיך או ה' אלוקיכם, מפני שרצה משה להכניס עצמו בכלל הייחוד".
 (1) הסבירו את דברי רבנו בחיי "שרצה משה להכניס עצמו בכלל הייחוד".
 (2) כיצד רצונו של משה "להכניס עצמו בכלל הייחוד" בא לידי ביטוי בלשון הפסוק?
 (5 נקודות)

2. פרק ד' ופרק כ"ו (פתיחה וסיכום)

א. (1) עיינו בפרק ד', פסוק ט'.

כתבו איזו מצוות "עשה" ואיזו מצוות "לא תעשה" נאמרו בפסוק זה.

(2) עיינו בפרק ד', פסוקים ט"ו–י"ח.

על פי פסוק ט"ו, מהי התפיסה המוטעית שמשה מבקש לשלול? הסבירו את הקשר בין דבריו של משה

שבפסוק ט"ו לבין הציווי שבפסוקים ט"ז–י"ח.

(10 נקודות)

ב. עיינו בפרק כ"ו, פסוקים א'–י"א.

רבי יצחק עראמה: "לפי שעיקר קבלת האלוקות [...] הוא במה שיכיר האדם שממנו [מה'] באות כל הטובות כולן, ושכוחו ועוצם ידו לא עשה את החיל בשום פנים [...] לזה הזהיר ואמר: אחר שתבוא אל הארץ [...] הישמר לך פן יהיה עם לבבך דבר בלייעל לאמור 'כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה' [...] על כן אתה צריך לעשות מעשה ולקחת עימן דברים המזכירים תמיד כי 'לה' הארץ ומלוואה' ומידו ניתנה לך למתנה, והוא המשפיע תמיד כל הצלחותיה [...] כי באמת הבאת הביכורים וכל מנחת ראשית המובאות יורו על אדנות של אלוקות".

(1) על פי רבי יצחק עראמה, הסבירו כנגד איזו תפיסה מוטעית התורה מצווה על הבאת הביכורים, ומדוע תפיסה

מוטעית זו עלולה להתעורר דווקא בארץ-ישראל.

(2) הסבירו כיצד מצוות הביכורים מסייעת לאדם להכיר באדנות של אלוקים.

(10 נקודות)

ג. עיינו בפרק כ"ט, פסוקים ט'–י"ד, ובדברי אברבנאל שלפניכם.

אברבנאל (לפסוק ט'): "הַסֶּפֶק [השאלה] האחד [...] מי נתן כוח לדור המדבר שעמדו רגליהם על הר סיני לחייב את אשר יקומו מאחריהם במה שאמרו נעשה ונשמע? [...] וידוע שהשם יתברך זכה בישראל [...] מפני שהוציאם מכור הברזל ממצרים מבית עבדים [...] כמו שכתוב 'כי לי בני ישראל עבדים, עבְדֵי הֵם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים' (ויקרא כ"ה, נ"ה). ולפי שזכה בגופותיהם כעבדים כנענים, וזכה גם כן בנפשותיהם לפי שהשלימם שלמות נפשית במתן תורתו [...] היו הבנים מחויבים ונכללים בברית שקיבלו אבותם [...] מדין העבדות אשר קיבלו בהוציאו אותם מארץ מצרים, ומפאת התורה שקיבלו בפיקדון".

(1) מהו הקושי שאברבנאל מעלה?

(2) מהי התשובה של אברבנאל על קושי זה?

(5 נקודות)

פרק שני – תורה: דברים (מצוות) (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 3–6 (25 נקודות).

3. יחידת "פתח תפתח" – פרק ט"ו

- א. (1)** הסבירו מהי "מצווה מחודשת" ומהי "מצווה מבוארת".
- (2)** עיינו בפסוקים י"ב–י"ח. על פי מה שלמדתם, כתבו שני דברים שהתחדשו בפסוקים אלה.
(10 נקודות)
- ב. רש"י (לפסוק י"ז):** "ואף לאמתך תעשה כן" - הענק לה. יכול אף לרציעה השווה הכתוב אותה? תלמוד לומר: 'ואם אמר יאמר העבד' (שמות כ"א, ה'), עבד נרצע ואין אמה נרצעת".
- (1)** על פי רש"י, מהו הדין השווה בין אמה לעבד עברי?
- (2)** איזה פירוש למילים "ואף לאמתך תעשה כן" רש"י שולל, וכיצד הוא מוכיח שיש לשלול פירוש זה?
(10 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק י"ח.**
- השגות רמב"ן לספר המצוות (ט"ז): "[...] שלא יחר בעיניו בשלחנו העבדים חופשיים בשנה השביעית, ולא נחשוב שילוחם הפסד ומיעוט בעושרנו וכבודנו [...], אבל יהיה לנו חפץ ורצון בעניין לקיים מצוות מי ששלח אותנו חופשיים מיד אדונים קשים".
- רש"ר הירש (לפסוק י"ח): "לא יקשה בעיניך" - איננו יכול להיות מתייחס לעצם השילוח, שכן האדון חייב לשלח על פי שורת הדין, שהרי העבד נמכר לו רק לשש שנים. אלא עלינו לומר שפסוק זה מתייחס להענקה הנדרשת מהאדון בשעת השחרור".
- (מעובד על פי פירוש רש"ר הירש לדברים ט"ו, י"ח)
- (1)** הסבירו את המחלוקת בין הפרשנים בהבנת האזהרה "לא יקשה בעיניך".
- (2)** עיינו בפסוק י"ח והביאו מלשון הפסוק ראיה לאחד הפירושים. הסבירו את הראיה שהבאתם.
(5 נקודות)

4. יחידת "לא תתעלם" – בן סורר ומורה

א. עיינו בפרק כ"א, פסוקים י"ח-כ"א.

(1) על פי מה שלמדתם, כתבו בלשונכם שלושה מן המעשים שעושה "בן סורר ומורה".

(2) בפסוקים אלה התורה מתייחסת לארבעה גורמים (מלבד הבן הסורר והמורה) המעורבים בפרשת בן סורר ומורה בדרכים שונות.

כתבו מי הם ארבעת הגורמים, ובאיזה הקשר כל אחד מהם מוזכר בפרשה.

(10 נקודות)

ב. עיינו בדברי הפרשנים שלפניכם לפסוק י"ח.

רש"י: "ו'יסרו אותו' - [...] בן סורר ומורה נהרג על שם סופו, הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו ומבקש לימודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות, אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב".

רמב"ן: "בן סורר ומורה' - [...] ועל הכלל, אין בו עתה חטא מוות ועל שם סופו הוא נדון, כמו שהזכירו רבותינו. וזה טעם 'וכל ישראל ישמעו ויראו', כי לא הומת בגודל חטאו, אלא לייסר בו את הרבים ושלא יהיה תקלה לאחרים".

(1) הסבירו את הביטוי "על שם סופו".

(2) מהו הקושי הרעיוני שרמב"ן מעלה בפירושו?

(3) על פי כל אחד מן הפרשנים, הסבירו מדוע יש להעניש בן סורר ומורה.

(10 נקודות)

ג. הרב תמיר גרנות: "תכונת השמיעה היא יסוד מרכזי של ההשקפה הדתית והמוסרית של התורה, וספר דברים במיוחד, והעדרה מַסַּכֵּן את הביטחון הרוחני והמוסרי של החברה. [...] האדם צריך להיות שומע, האומה צריכה להיות שומעת. עם ישראל מתייחד בכך שהיחס אל אלוהיו עובר דרך השמיעה ולא דרך הראייה. [...] האין זאת שפרשת בן סורר ומורה מצביעה על ליקוי חמור בשמיעה במובנה העמוק והיסודי? האם הבן שאיננו שומע בקול הוריו ויכול אי פעם לשמוע, להיות חלק מהאומה ה'שומעת'? [...] הַעֲדָר הִיכּוּלֹת לִיַּצֵּר מֵרַחֵב שְׁבוּ יֵשׁ שְׁמִיעָה יוֹפִיעַ גַּם כִּפְגָּם בְּשִׁמְיעָה בְּקוֹל ה'".

(מתוך אתר מרחב פדגוגי – תנ"ך חמ"ד)

(1) מהי המילה המנחה בפסוקים י"ח-כ"א? עיינו כמה פעמים מילה זו מוזכרת בפסוקים אלה (היעזרו

בדברי הרב גרנות).

(2) הסבירו את הסכנה בהתנהגותו של הבן הסורר והמורה, לדעת הרב גרנות.

(5 נקודות)

5. יחידת ההנהגה – זקן ממרא – פרק י"ז, פסוקים ח'–י"ג

- א. (1) על מי מוטל הציווי "יִקְמֹת וְעֲלִית אֶל הַמָּקוֹם" (פסוק ח'), מדוע הוא נדרש לעלות אל "המקום", ומהו "המקום"?
(2) עיינו בפסוק י"ב.

על פי מה שלמדתם, מיהו המתחייב במיתה, בעקבות מה הוא מתחייב בעונש זה, ומדוע עונשו חמור כל כך?
(10 נקודות)

- ב. רמב"ן (לפסוק י"א): "וחתך לנו הכתוב הדין, שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפירוש התורה, [...] כי על הדעת שלהם הוא נותן להם התורה, אפילו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל, וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו, לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול [...]"

(1) על פי רמב"ן, כתבו שני נימוקים לחובה לשמוע להוראות בית הדין הגדול.

(2) כתבו הבדל אחד בין שני הנימוקים שמציע רמב"ן.

(10 נקודות)

- ג. אברבנאל (פרק י"ז): "ומפני זה לא היה ראוי שיימסר הכרעת הדעות וביאור טעמי התורה והמצוות [...] לנביאים, לפי שיביא זה [מסירת ההכרעה לנביאים] לחשוב שלא היה השכל האנושי יכול על השגתם והבנתם אם לא יצטרף אליו רוח נבואי על ידי הנביאים. אבל מסרה [ה' מסר אותה] לחכמים שהם כפי קבלתם ודעתם [...] יכריעו כל מחלוקת ויבארו מה יעשה ישראל".

על פי אברנאל, מה יש ללמוד ממסירת פירוש התורה (הכרעת ההלכה) לחכמים, ומדוע לא נמסר תפקיד זה לנביאים?

(5 נקודות)

6. יחידת דיני מלחמה – פרק כ', פסוקים א'–ט'

א. (1) עיינו בפסוקים א'–ח'.

בפסוקים אלה מתוארים שני בעלי תפקידים שמכינים את העם למלחמה. כתבו מיהם בעלי התפקידים ומה תפקידם.

(2) הסבירו כיצד הפטור שבפסוק ח' מסייע לרוח הלוחמים ולהצלחת המלחמה. בתשובתכם התייחסו לנימוק שבפסוק.
(10 נקודות)

ב. רש"י (לפסוק ג'): "על איבכם" – אין אלו אחיכם, שאם תיפלו בידם – אינם מרחמים עליכם, אין זו כמלחמת יהודה עם ישראל שנאמר: 'ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מערומיהם הלבישו מן השלל וילבשו וינעלו ויאכלו וישקו ויסוכו...' (דברי הימים ב, כ"ח, ט"ו) אלא על אויבכם אתם הולכים, לפיכך התחזקו למלחמה."

רש"י (לפסוק ד'): "כי ה' א-להיכם" – הם באים בניצחוננו של בשר ודם ואתם באים בניצחוננו של מקום. פלישתים באו בניצחוננו של גלית, מה היה סופו? נפל ונפלו עימו."

(1) על פי רש"י, כתבו שני טיעונים שבאמצעותם הכהן מחזק את העם לפני היציאה למלחמה בגויים (שימו לב: בכל "דיבור המתחיל" יש טיעון אחד).

(2) הסבירו את הראיה שרש"י מביא מספר **דברי הימים ב** (פרק כ"ח, פסוק ט"ו), והסבירו את הראיה שהוא מביא ממלחמת פלשתים בישראל שבספר **שמואל א** (פרק י"ז, פסוקים מ"ה–מ"ו).
(10 נקודות)

ג. בספר חשמונאים (א, ג, י"ח–כ"ג) מתואר הנאום של יהודה המכבי לפני היציאה למלחמה.
"יח" ויאמר יהודה: נקל הוא להסגיר רבים ביד מעטים ואין הבדל לפני השמיים [ה'] להושיע ברבים או במעטים. [יט] כי לא ברוב חיל הוא ניצחון במלחמה, כי אם מן השמיים הכוח. [כ] והם באים עלינו ברוב גאווה ופשע להשמיד אותנו ואת נשינו ואת טפנו. [כא] ואנחנו נלחמים על נפשותינו ועל חוקינו. [כב] והוא [ה'] ייגוף אותם מלפנינו ואתם אל תיראו מפניהם."

צינו שתי נקודות דמיון בין נאומו של יהודה המכבי ובין פסוקים א'–ט' בפרק כ'. (5 נקודות)

פרק שלישי – נביאים: מלכים ב, ירמיה, יחזקאל (30 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 7–9 (לכל שאלה – 15 נקודות).

7. מלכים ב, פרק כ"א – מלכות מנשה

א. עיינו בפסוקים א'–ט'.

(1) בפסוקים אלה מוזכרים ארבעה מלכים מלבד מנשה. כתבו מי הם המלכים, וציינו מהו היחס (ניגוד או דמיון)

בין מעשיהם של מלכים אלה למעשיו של מנשה.

(2) עיינו בפסוקים ו'–ז'.

כתבו מדוע חטאי מנשה שבפסוק ו' חמורים במיוחד, ומדוע חטאו של מנשה שבפסוק ז' חמור במיוחד.

(5 נקודות)

ב. (1) עיינו בפסוק ט"ז. על פי פסוק זה מנשה חטא בשפיכות דמים.

על פי הכתוב, במה מתבטאת חומרת החטא של מנשה? עיינו שני דברים.

(2) רמב"ם (הלכות רוצח ושמירת הנפש, פרק ד'): שאף על פי שיש עוונות חמורין משפיכות דמים אין בהן

השחתת יישובו של עולם כשפיכות דמים, אפילו עבודה זרה ואין צריך לומר עריות או חילול שבת אינן

כשפיכות דמים, נִשְׁאָלוּ העוונות הן מעבירות שבין אדם למקום, אבל שפיכות דמים מעבירות שבינו לבין

חברו, וכל מי שיש בידו עוון זה הרי הוא רשע גמור ואין כל המצוות שעשה כל ימיו שקולין כנגד עוון זה

ולא יצילוהו מן הדין".

על פי רמב"ם, מדוע חטא שפיכות דמים חמור במיוחד?

(5 נקודות)

ג. עיינו בפסוקים ז'–י"א ובדברי מלבי"ם שלפניכם.

מלבי"ם (לפסוק ט'): "ולא שמעו ויתעם מנשה" - רצה לומר על ידי שלא שמעו לדברי התורה על ידי כן היה

יכול מנשה להטעותם, שאם היו שומעים לתורת משה היו מורדים בו ולא היו מניחים אותו להעמיד צלם

בהיכל שזה היה חטא הרבים לא חטא המלך לבדו, כי המקדש שייך אל הכלל, כמו שנאמר 'אשר בחרתי מכל

שבטי ישראל' (פסוק ז'), רצה לומר שכולם משתתפים בו".

(1) על פי מלבי"ם, הסבירו את הקשר בין שני חלקי הפסוק "וְלֹא שָׁמְעוּ וַיִּתְּעַם מְנַשֶּׁה".

(2) על פי מלבי"ם, לאיזה מעשה של מנשה עם ישראל היה צריך להתנגד, ומדוע היה צריך להתנגד דווקא

למעשה זה? בתשובה התייחסו לראיה שמלבי"ם מביא מפסוק ז'.

(5 נקודות)

8. ירמיה, פרק ל"א, פסוקים א'–י"ט

א. (1) על פי פרק ל"א, פסוקים א'–י"ג, כתבו שלושה דברים שעם ישראל יזכה להם בגאולה.

(2) "מַזְרָה יִשְׂרָאֵל" (פסוק ט').

מי מכונה "מזרה ישראל"? מדוע הנביא משתמש בכינוי זה בדבריו לגויים?

(5 נקודות)

ב. עיינו בפסוקים א'–ה'.

על פי מה שלמדתם, בפסוקים אלה מתואר דו־שיח בין ה' לעם ישראל.

(1) צִטטו את הטענה של עם ישראל. הסבירו טענה זו, וכתבו מהו הקשר בינה לבין דברי ה' שבפסוק א'.

(2) הסבירו את תשובת ה' על טענה זו.

(5 נקודות)

ג. עיינו בפסוק י"ד ובפירוש מלבי"ם שלפניכם.

מלבי"ם (לפסוק י"ד): "רחל אם הבנים צועקת בקול על שני בניה שגלו שהם בני יוסף ובני בנימין. והינה בני בנימין שגלו עם יהודה לבבל עתידים לחזור בימי כורש [...] אבל בני יוסף שגלו לחלח וחבור ואין עתידים לחזור, עליהם 'מַאֲנָה לְהִנָּחֵם' [...]"

'כה אמר ה' מנעי קולך מבכי... כי יש שכר לפעולתך' - מה שאת מתפללת בעדם יש בזה שכר כי 'ושבו מארץ אויב' מגלות בבל, ונגד בני יוסף שהם לא ישובו, בכל זאת 'ויש תקוה לאחריתך' - יש תקווה על אחרית הימים בעת קץ שאז 'ושבו בנים לגבולם', רצונו לומר [...] הבנים שלהם שהם הדור האחרון ישובו לגבולם".

(1) על פי מלבי"ם, מה הם שני האירועים ההיסטוריים שרחל בוכה בגללם?

(2) כיצד ה' מנחם אותה על כל אחד מן האירועים?

(5 נקודות)

9. יחזקאל, פרק ל"ז, פסוקים ט"ו-כ"ח

א. (1) עיינו בפסוקים ט"ו-כ"ד.

על פי מה שלמדתם, מהי המילה המנחה בפסוקים אלה? מה אפשר להסיק ממילה מנחה זו על הרעיון המרכזי שבפסוקים אלה?

(2) עיינו בפסוקים כ"ה-כ"ח.

מהי המילה המנחה בפסוקים אלה? מה אפשר להסיק ממילה מנחה זו על הרעיון המרכזי שבפסוקים אלה?
(5 נקודות)

ב. עיינו בפסוקים כ"ב-כ"ג ובדברי ר' יוסף קרא שלפניכם.

רבי יוסף קרא (לפסוק כ"ג): "ולא יִטְמָאוּ עוד בגְלוּליהֶם" - מאחר שלא יהיו לשני גויים, ולא יחצו לשתי ממלכות, לא יִטְמָאוּ עוד בשיקוציהם ובגילוליהם כמו שעשו בימי ירבעם ורחבעם [...] שדבר זה, שנחלקו לשני גויים ולשתי ממלכות, גרם שנתייעץ ועשה שני עגלי זהב ונטמאו בהם כל בית ישראל."

(1) על פי ר' יוסף קרא, הסבירו את הקשר בין פסוק כ"ב לפסוק כ"ג.

(2) הסבירו את ההוכחה שר' יוסף קרא מביא לפירושו ממעשיו של ירבעם.

(5 נקודות)

ג. רד"ק (לפסוק י"ז): "לך לעץ אחד" - אחר שתיקח שני עצים ותכתוב בכל אחד שם בפני עצמו, שהוא סימן למלכות ישראל שנחלקה, אחר כך תקרב אותם אחד אל אחד והיו בידך שניהם יחד כאילו הם עץ אחד. [...] ואדוני אבי ז"ל פירש: אמר לו שיקרב שני העצים ויתחברו יחד וייעשו עץ אחד במעשה נס."

(1) מהי המחלוקת בין רד"ק לבין אביו בפירוש המעשה המתואר בפסוק י"ז?

(2) אפשר לומר שהמחלוקת בפירוש הפסוק בין רד"ק לבין אביו משקפת שתי גישות שונות בנוגע לגאולה.הסבירו את שתי הגישות.

(5 נקודות)

פרק רביעי – חגי, עזרא ונחמיה (20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 10–11 (20 נקודות).

10. עזרא, פרקים ג'–ד'

א. (1) עיינו בפרק ג', פסוקים ח'–י"ג.

על פי פסוקים אלה, מה הן שתי התגובות המנוגדות על ייסוד היכל ה'?

הסבירו את הסיבה לכל אחת מן התגובות.

(2) עיינו בספר **חגי**, פרק ב', פסוקים ג'–ט'.

בפסוק ג' ובפסוק ט' יש השוואה בין הבית הראשון לבית השני.

הסבירו את ההשוואה שבכל אחד מן הפסוקים.

(6 נקודות)

ב. (1) עיינו ב**עזרא**, פרק ד', פסוקים א'–ב'.

רש"י (לפסוק ב'): "היו [צרי יהודה ובנימין] אומרים כן למען תתבטל מלאכת הבית על ידיהם שלא לבנות עוד".

על פי רש"י, מדוע ביקשו צרי יהודה ובנימין להצטרף לבניין המקדש?

(2) מלבי"ם (לפסוק ב'): "הכותים היו עובדים בשיתוף כמו שנאמר 'את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עבדים' (מלכים ב' י"ז, ל"ג) וחשבו שגם ישראל יעבדו באופן זה, ועל כן אמרו 'ככם נדרוש לאלקיכם ולו

אנחנו זבחים' (עזרא ד', ב'), שאנו חושבים אותו לאל עליון נעלה על כל אלוהים. [...] השיב שאי אפשר

שתשתתפו עימנו בעבודת ה' ותעזרו להיות לכם חלק בהבית, 'כי אנחנו יחד נבנה לה' אלקי ישראל',

ששם אלוקי ישראל מורה על השגחתו הפרטית המיוחדת על ישראל בְּבִלִי אמצעי ואין עימו אל נכר

ושום עבודת שיתוף כפי מנהגכם לשתף".

על פי מלבי"ם, מדוע ביקשו צרי יהודה ובנימין להצטרף לבניין בית המקדש, ומדוע נדחתה בקשתם?

(6 נקודות)

ג. "וַיִּבְנוּ אֶת מִזְבַּח אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים" (פרק ג', פסוק ב').

כתבו שתי דוגמאות מן התנ"ך שמוזכרת בהן בניית מזבח לה'. בנוגע לכל אחת מן הדוגמאות – ציינו מי בנה את

המזבח, באילו נסיבות הוא נבנה ולשם מה הוא נבנה. (8 נקודות)

11. נחמיה, פרקים ג'–ד'

א. עיינו בפרק ג', פסוק ל"ג עד פרק ד', פסוק ח'.

(1) כתבו שני שלבים בתגובה של סנבלט על בניית החומה.

(2) כיצד הגיב נחמיה על כל אחת מן התגובות של סנבלט?

(6 נקודות)

ב. עיינו בפרק ד', פסוקים ו'–י"ז.

(1) עיינו בפרק ד', פסוקים ה'–ו'. על פי פירוש שלמדתם, כיצד נודע לבוני החומה על תוכניתו של סנבלט?

(2) עיינו בפסוקים י"ג–ט"ו.

על פי פסוקים אלה, איזו בעיה זיהה נחמיה בהגנה על חומת ירושלים, ומה הציע כדי להתמודד עם בעיה זו?

(6 נקודות)

ג. בפרק ד' נחמיה מביא לידי ביטוי תכונות של מנהיג.

הביאו שתי דוגמאות (מלבד המסופר בפרק ד') למנהיגות או למנהיגים מן התנ"ך, שמעשיהם מבטאים תכונות של

מנהיג. בנוגע לכל אחת מן הדוגמאות – ציינו מה המעשה, ואיזו תכונה באה לידי ביטוי במעשה זה.

(8 נקודות)

בהצלחה!